



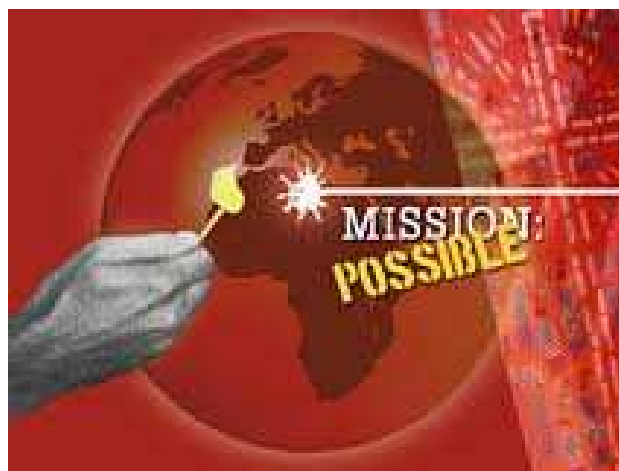
## **1. DIO: MJESEČNA TEMA**

### **Tema 11: Kome je misija evangelizirati? (EN 59-74)**

*Autor sažetka i komentara: Ewald Kreuzer, FSR*

*“Evangeliziranje ni za koga nije nekakvo usamljeno djelovanje pojedinca nego je to duboko crkveni čin”, objašnjava papa Pavao VI u svojoj apostolskoj pobudnici “Evangelii nuntiandi” (br. 60). Kao član Crkve, svatko ima određenu ulogu: Papa, biskupi, svećenici i đakoni, kao i laici. Na XIII. generalnom kapitulu u Sao Paulu, u Brazilu, održanom od 22. do 29. listopada ove godine, intenzivno se raspravljalo o misiji koju imamo mi svjetovni franjevci, a svi odgovarajući dokumenti bit će objavljeni tijekom 2012. godine na internet stranicama Međunarodnoga vijeća i u dokumentima trajne formacije.*

**59. Misija evangeliziranja.** Ako ljudi u svijetu razglasuju evanđelje spasenja, rade to na zapovijed, u ime i po milosti Krista Spasitelja. “A kako propovijedati bez poslanja?” (Rim 10,15), pisao je onaj koji je zacijelo bio jedan od najvećih blagovjesnika. Nitko to ne može činiti osim ako je poslan. Ali tko ima poslanje da naviješta Evanđelje? Drugi vatikanski sabor jasno je odgovorio: “Crkva po božanskoj zapovijedi ima dužnost da ide po svem svijetu i da propovijeda Evanđelje svakom stvorenju” (*Dignitatis Humanae*, 13; *Lumen Gentium*, 5; *Ad Gentes*, 1). A na jednom drugom mjestu isti Sabor kaže: “... Cijela Crkva je misionarska, a djelo evangelizacije temeljna je dužnost Božjeg naroda” (*Ad Gentes*, 35). (...) Naviještajući i gradeći Kraljevstvo Božje, Crkva urasta u samu srž svijeta kao znak i oruđe tog Kraljevstva koje jest i koje dolazi.



**60. U zajedništvu s Crkvom.** (...) Evangeliziranje ni za koga nije nekakvo usamljeno djelovanje pojedinca nego je to duboko crkveni čin. (...) Ako svatko evangelizira u ime Crkve, a ona sama to čini snagom Gospodinove naredbe, nijedan blagovjesnik nije potpuni gospodar u svom evanđeoskom djelovanju niti ima neograničenu vlast kojom bi raspolagao prema individualističkim mjerilima i pogledima već u zajedništvu s Crkvom i njezinim Pastirima.

**66. Različite zadaće evangeliziranja.** Cijela je Crkva pozvana da evangelizira, a ipak u njezinu krilu imamo različite evangelizacijske zadaće koje valja izvršiti. Ta različitost službi u jedinstvu istog poslanja bogatstvo je i ljepota same evangelizacije. O tim zadaćama samo kratki osvrt. Neka nam najprije bude dopušteno upozoriti na one stranice Evanđelja iz kojih se vidi s kolikom odlučnošću Gospodin povjerava Apostolima ulogu naviještanja Riječi. On ih je izabrao (usp. Iv 15,16; Mk 3,13-19; Lk 6,13-16), odgajao ih je više godina u svojoj blizini (usp. Dj 1,21-22), ustanovio ih je (usp. Mk 3,14) i ovlastio (usp. Mk 3,14-15; Lk 9,2) kao svjedoke i opunomoćene učitelje poruke spasenja. Dvanaestorica su, međutim, sa svoje strane poslala svoje nasljednike koji, u apostolskom slijedu, nastavljaju s propovijedanjem Radosne vijesti.

**70. Uloga laika.** Laici, koje njihovo posebno zvanje stavlja usred svijeta i pred najraznolikije vremenite zadaće, upravo tu moraju izvršiti jedan naročit oblik evangelizacije. Njihova prva i neposredna zadaća nije osnivanje i razvitak crkvenih zajednica — to je naročita uloga Pastira —, već moraju nastojati da se ostvare sve one kršćanske i evanđeoske mogućnosti koje su skrivene, ali se već naslućuju i djeluju u stvarima ovoga svijeta. Vlastito polje njihova evangelizacijskog rada je veliki i složeni svijet politike, društvenog života, gospodarskih odnosa, ali i svijet kulture, znanosti, umjetnosti, međunarodnog života, sredstava društvenog priopćivanja, pa neke druge stvarnosti otvorene evangelizaciji kao što je ljubav, obitelj, odgoj djece i mladeži, stručni rad, ljudska patnja.

**71. Obitelj kao “kućna” Crkva.** (...) U raznim povijesnim trenucima obitelj je s pravom zaslužila lijepo ime “kućne Crkve” što je potvrdio i II. vatikanski sabor (*Lumen Gentium*, 11; *Apostolicam Actuositatem*, 11). To znači da bi svaka kršćanska obitelj morala nekako imati različite vidove čitave Crkve. Između ostalog, obitelj, kao i Crkva, mora biti mjesto gdje se Evanđelje prenosi i odakle ono zrači. U krilu dakle takve obitelji, koja je svjesna svog poslanja, svi njeni članovi evangeliziraju, a ujedno su svi evangelizirani. Ne samo da roditelji svojoj djeci prenose Evanđelje, već to isto Evanđelje oni mogu primiti i od njih pošto je duboko proživljeno. Obitelji evangeliziraju i mnoge druge obitelji kao i sredinu u kojoj žive. Isto tako i bračni drugovi u mješovitim brakovima moraju svojoj djeci navijestiti Krista, sa svime što njihovo zajedničko krštenje zahtijeva. Te obitelji imaju ujedno tešku zadaću da budu graditeljice jedinstva.

**72. Mladež.** Okolnosti nas prisiljavaju da posebnu pozornost posvetimo mladima. Njihov brojčani priraštaj i sve veća njihova prisutnost u društvu, a i problemi koji ih salijeću, svima moraju biti poticaj da im se u razboritoj revnosti omogući upoznati evanđeoski ideal i po njem živjeti. S druge strane, mladi koji su u vjeri i molitvi dobro odgojeni, moraju biti apostoli mladeži. Crkva uvelike računa na tu pomoć, a mi smo, u više navrata, očitivali svoje puno povjerenje u te mlade ljude.

**73. Aktivna nazočnost laika.** Tako djelotvorna nazočnost laika u vremenitim stvarnostima zadobiva svoju punu vrijednost. Ne smije se ipak zanemariti ili previdjeti još jedna mogućnost: laici se također mogu osjećati pozvanima da sa svojim Pastirima surađuju u služenju crkvenoj zajednici, za njen rast i život, izvršavajući različite službe prema milosti i karizmama koje im se Gospodin udostoji udijeliti. Nismo u stanju zatamiti u sebi veliku radost dok gledamo tolike čete Pastira, redovnika i laika koji su oduševljeni svojim evangelizacijskim poslanjem, koji traže sve prikladnije načine da uspješno navijeste Evanđelje te ohrabrujemo ovo otvaranje koje je u tom smjeru Crkva danas započela. Najprije, to je otvaranje razmišljanju, a onda i crkvenim službama koje su kadre pomladiti i ojačati evangelizacijski dinamizam. (...) Dugujemo također posebno poštovanje svim onim laicima koji dragovoljno posvećuju dio svog vremena, svojih snaga, a ponekad i sav svoj život, misijskoj službi. Svima koji rade u evangelizaciji neophodna je ozbiljna priprava. To naročito vrijedi za one koji se daju u službu Riječi.

#### **Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu**

- 1) Koje su sve mogućnosti i izazovi za laike, obitelji i mladež u evangeliziranju?
- 2) Zašto evangeliziranje ni za koga nije nekakvo usamljeno djelovanje pojedinca već je čin koji uvijek treba biti u zajedništvu s Crkvom?
- 3) Papa Pavao VI piše da svi radnici u polju evangelizacije trebaju biti dobro pripremljeni. Što mislite kakve su pripreme neophodne za vaše bratstvo kako bi moglo obavljati plodonosnu evangelizaciju?

## **II. DIO: DUHOVNOST I SOCIJALNI NAUK CRKVE**

### **Tema 8 od 9: Sv. Elizabeta Ugarska (7. srpanj 1207. – 17. studenoga 1231.)**

*Autorica razmatranja: Anne Mulqueen, FSR*

17. studenoga Crkva slavi svetkovinu sv. Elizabete Ugarske, zaštitnice Franjevačkoga svjetovnog reda. Za muškarce i za žene 21. stoljeća, ona je i dalje vjerodostojan model svetosti. Iako je sv. Elizabeta živjela u 13. stoljeću, izazovi s kojima se suočavala slični su onima s kojima se mnogi od nas i danas suočavaju.

Kao četverogodišnje dijete, roditelji su je poslali u pokrajinu grofa Hermana I iz Tiringije. Unatoč materijalizmu i bogatstvu njezine okolice, kao dijete, Elizabeta odrasta u svetosti i sklonosti prema molitvi i samoponiznosti. Zbog takvih vjerskih poticaja, Elizabeta je pretrpjela neprijateljstvo više samozadovoljnijih članova pokrajine. Njezina je pobožnost bila zamjerka na njihov način života.

Sveta Elizabeta se udala mlada i, zajedno sa svojim suprugom Ljudevitom, rodila troje djece. Blagoslovljen, njihov je brak bio zajednica ljubavi, ali unatoč tome Elizabeta nije bila zaštićena od tragedije. Treće dijete, Gertruda, rođena je nakon što je Ljudevit umro u Otrantu čekajući da se pridruži križarskoj vojsci Fridriha II. Elizabeta je s 20 godina postala samohrana majka s troje djece. Tjeskobna, sv. Elizabeta, 20-godišnja udovica, plačući govori: “Svijet je, sa svim njegovim radostima, mrtav za mene”.

Međutim, Elizabetine teškoće nisu završile. Prema tvrdnjama jednog sluga, njezin ju je šogor, zadužen za čuvanje petogodišnjeg sina, odvezao iz dvorca van, na hladnoću zime. Ako ni to nije bilo dovoljno stresno za nju, oduzeli su joj djecu kako bi ih zbrinuli na drugom mjestu. Neki tvrde da je Elizabeta, zbog moralnih razloga, dobrovoljno otišla. Ipak, činjenica je da je Elizabeta sada udovica, bez krova nad glavom i bez



svoje djece.

Bi li netko okrivio Elizabetu kad bi jednostavno uzela malu svotu novca od svog miraza, preudala se prema stričevoj želji, i živjela sretno u udobnosti? Umjesto toga, Elizabeta se odlučila prepustiti vodstvu Gospodina. Obećala je da se neće preudati i posvetila se brizi za bolesne, posebno onima s najtežim bolestima. U korist siromaštva odrekla se privilegije biti siromašan.

Mi, također, suočeni s okolnostima nad kojima nemamo kontrolu, i mi, također, moramo birati u skladu s Evanđeljem i voljom Božjom za naše živote.

Kolikima se djetinjstvo naglo promijenilo pod određenim okolnostima, a ipak dalje vjeruju u Krista?

Koliki su voljeli i izgubili svoje bračne drugove, a ipak su našli utjehu u ljubavi Božjoj?

Koliko se djece otrgnulo od nesreće ili smrti pa ipak žive čvrsto vjerujući u Krista?

Koliki trpe poniženja jer se ne žele kompromitirati kad je Bog u pitanju?

Koliko ih, suočenih s poteškoćama, nastavljaju slijediti siromašnoga i raspetoga Krista?

Kao odgovori na ova pitanja:

- Svi koji vole i štiju sv. Elizabetu Ugarsku, imaju dubok i trajan odnos s Bogom;
- Svi koji vole i štiju sv. Elizabetu Ugarsku, vjeruju u pravednost i jednakost za sva Božja bića;
- Svi koji vole i štiju sv. Elizabetu Ugarsku, pronalaze odgovore na životne teškoće radosno se predajući Božjoj providnosti.
- Svi koji vole i štiju sv. Elizabetu Ugarsku, pronalaze snagu za živjeti sljedeći Krista prema primjeru sv. Franje Asiškoga.

## Služenje politici (I) (br. 565-569)

*Autor uvoda i pitanja: fra Amando Trujillo Cano, TOR*

Ovaj mjesec obrađujemo prvih pet članaka poglavlja "Služenje politici" iz *Kompendija socijalnog nauka Crkve*. U ovom članku stoji da je politički angažman vjernika laika važan primjer kršćanskog služenja. Ovo je važna izjava budući da mnogi ljudi teže razmišljanju da je politika toliko zagađena i korumpirana da kršćani trebaju ostati izvan nje. Istovremeno, sudjelovanje u politici bi trebalo biti vođeno jasnim kriterijima i načelima preuzetih iz Socijalnog nauka Crkve tako da zaista osvjetljava vremenite stvarnosti i uređuje ih prema Božjoj zamisli za svijet. Ovo nas poglavlje također podsjeća da bez moralnih mjera, društveni i politički život dovodi do "rašćovječenja" i ovjekovječuje strukturu grijeha. Još je jedan važan članak uključen u ovo poglavlje koji objašnjava nužnost pripreme vjernika u ostvarivanju političke moći. To je važno s obzirom na poziv laika općenito, posebice svjetovnih franjevac, da oplode društvo u svakom pogledu evanđeoskim kvascem. Nadamo se da, s obzirom na ovu temu, bratstva mogu promicati aktivno sudjelovanje svojih članova u potrazi za općim dobrom kroz njihovo sudjelovanje u politici, upravo onako kako su pozvani na nedavno održanom XIII. generalnom kapitulu Franjevačkoga svjetovnog reda.

**565.** *Za vjernike laike političko zauzimanje izraz je mjerodavnoga i zahtjevnoga kršćanskoga nastojanja u službi drugima (usp. Pavao VI, apostolsko pismo Octogesima Adveniens (Osamdeseta obljetnica), 46: AAS 63 (1971.), 433-436.).* Traganje za općim dobrom u duhu služenja; razvoj pravednosti s posebnom pozornošću na prilike siromaštva i patnje; poštovanje autonomije zemaljskih stvari; načelo supsidijarnosti; promicanje dijaloga i mira u okviru solidarnosti: to su smjernice na kojima kršćani laici trebaju nadahnjivati svoje političko djelovanje. Svi vjernici, kao naslovnici građanskih prava i obveza, dužni su poštivati ta usmjerenja; oni koji imaju izravne i institucionalne zadaće u upravljanju složenih problematika javnih poslova, bilo u lokalnim upravama bilo u nacionalnim i međunarodnim ustanovama, morat će o njima voditi posebno računa.

**566.** *Zadaće odgovornosti u društvenim i političkim ustanovama zahtijevaju strogo i raščlanjeno zauzimanje koje je – s pomoću doprinosa razmišljanja u političkoj raspravi, planiranja i operativnih izbora – kadro otkriti apsolutnu potrebu moralne osposobljenosti društvenog i političkog života.* Neprimjerena pozornost za moralnu dimenziju dovodi do raščovječenja udruženoga života te društvenih i političkih ustanova, učvršćujući “strukture grijeha” (usp. Ivan Pavao II., enciklika *Sollicitudo Rei Socialis (Socijalna skrb)*, 36: AAS 80 (1988.), 561-563): “Živjeti i djelovati po svojoj savjesti u političkim pitanjima nije ropsko pokoravanje stajalištima koja nemaju veze s politikom ni neka vrsta konfesionalizma, nego način na koji kršćani daju stvarni prinos da, kroz politički život, društvo postane pravednije i primjerenije dostojanstvu osobe” (Kongregacija za nauk vjere, *Doktrinalna nota o nekim pitanjima vezanima uz sudjelovanje katolika u političkom životu* (24. studenoga 2002.), 6 Libreria Editrice Vaticana, Vatikan, 2002., str. 13).



**567.** U kontekstu političkoga zauzimanja vjernika laika, posebnu skrb zahtijeva priprema za obnašanje vlasti koju vjernici moraju prihvatiti osobito kada su pozvani na tu dužnost iz povjerenja sugrađana, prema demokratskim pravilima. Oni moraju cijeniti sustav demokracije, “ukoliko omogućava široko sudjelovanje građana u političkim odlukama te jamči podancima mogućnost da biraju i nadziru vlastite vladare, tj. da ih zamjene na miran način kad to bude prikladno” (Ivan Pavao II., enciklika *Centesimus Annus (Stota godina)*, 46: AAS 83 (1991.), 850), te

odbaciti prikrivene skupine moći koje hoće uvjetovati ili potkopati funkcioniranje zakonitih ustanova. Obnašanje vlasti mora poprimiti obilježje služenja koje se uvijek obavlja u okviru moralnoga zakona za postizanje općega dobra (usp. Drugi vatikanski sabor, pastoralna konstitucija *Gaudium et Spes (Radost i nada)*, 74: AAS 58 (1966.), 1095-1097): tko obnaša političku vlast, mora usmjeriti snage svih građana prema tom cilju, ne na autoritaran način, nego koristeći se moralnom snagom ojačanom slobodom.

**568.** *Vjernik laik pozvan je u konkretnim političkim prilikama uočiti realno moguće korake kako bi se ostvarila načela i moralne vrijednosti svojstvene društvenom životu. To zahtijeva metodu razlučivanja* (usp. Kongregacija za katolički odgoj, *Socijalni nauk Crkve u svećeničkom obrazovanju*, (30. prosinca 1988.), 8, Tipografia Poliglotta Vaticana, Roma, 1988., str. 13-14.), osobnu i zajedničku, raščlanjenu oko nekih ključnih točaka: poznavanje prilika, analiziranih s pomoću društvenih znanosti i prikladnih sredstava; sustavno razmišljanje o prilikama u svjetlu nepromjenjive poruke Evanđelja i socijalnog nauka Crkve; utvrđivanje odabira usmjerenih na pozitivan razvoj sadašnjih prilika. Iz dubine slušanja i tumačenja prilika mogu se roditi konkretni djelatni i djelotvorni odabiri; ipak, ne treba im nikada pripisati apsolutnu vrijednost jer se nijedan problem ne može riješiti na konačni način: “Kršćanska vjera nije nikada težila za tim da društvena i politička pitanja smjesti u strogi okvir, svjesna da u povijesnoj dimenziji u kojoj čovjek živi postoje nesavršene situacije, koje su često podložne brzim promjenama” (Kongregacija za nauk vjere, *Doktrinalna nota o nekim pitanjima vezanima uz sudjelovanje katolika u političkom životu* (24. studenoga 2002.), 7 Libreria Editrice Vaticana, Vatikan, 2002., str. 15-16).

### **Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu**

- 1) Kako su ti pomagala braće i sestre iz bratstva kada ti je bilo potrebno?
- 2) Kako si ti pomagao/la svojoj braći i sestrama u njihovim nevoljama?
- 3) Na kakav način svjetovni franjevci u tvom nacionalnom bratstvu sudjeluju u politici?
- 4) Kako naša bratstva mogu pripremiti svoje članove na aktivno sudjelovanje u društvenom i političkom životu pridržavajući se svih moralnih mjera?